

LA CIUTAT I EL MÓN URBÀ (1/2)

EL POBLAMENT URBÀ: LA CIUTAT	CONCEPTE DE CIUTAT	<ul style="list-style-type: none"> Diversos criteris per definir el concepte de ciutat: <ul style="list-style-type: none"> Quantitat d'habitants (a Espanya ha de ser de més de 10 000). Activitat econòmica: majoritàriament, sectors secundari i terciari. Morfologia urbana: medi construït i amb espais densament ocupats. Estil de vida: lloc de trobada i d'intercanvi.
	FUNCIONS URBANES	<ol style="list-style-type: none"> Funció administrativa i política. Seu d'institucions públiques. Funció militar. Lloc històric de defensa i protecció. Funció comercial i financera. Control àrea de mercat. Funció industrial. Indústries i disponibilitat de mà d'obra. Funció cultural i turística. Equipaments culturals i oferta turística. Funció religiosa. Lloc de peregrinatge, centre religiós destacat. Funció residencial i convivencial. Barris dormitori, urbanitzacions. <ul style="list-style-type: none"> Hi ha ciutats multifuncionals o amb una funció preponderant.
MORFOLOGIA URBANA	LA TRAMA URBANA	<ul style="list-style-type: none"> Morfologia urbana: distribució dels carrers i edificis d'una ciutat. Tipus de plans urbans: irregular, radiocèntric i ortogonal. Pla urbà: representació gràfica, a escala, d'una ciutat. A gairebé totes les ciutats europees, podem diferenciar el barri antic, l'eixample i els barris perifèrics.
	BARRI ANTIC	<ul style="list-style-type: none"> El barri antic es correspon normalment amb el centre històric de la ciutat. El pla irregular: trama densa, intrincada i irregular amb carrers estrets.
	EIXAMPLE	<ul style="list-style-type: none"> Amb la industrialització (s.XIX) una gran majoria de ciutats van optar per ampliar la seva trama urbana d'una forma planificada (eixamples). Dos tipus de plans: <ul style="list-style-type: none"> Radiocèntric. Punt central, amb carrers radials. Ortogonal o reticular. Carrers tallats perpendicularment, formant una quadrícula.
	BARRIS PERIFÈRICS	<ul style="list-style-type: none"> Dos tipus: <ul style="list-style-type: none"> Grans blocs de vivendes obreres amb capacitat per a molta població. Cases unifamiliars i àmplies zones verdes (model ciutat jardí).
CREIXEMENT URBÀ ACTUAL	PROCÉS D'URBANITZACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> Actualment, procés d'urbanització accelerat (ciutat, centre atractiu) Sorgiment de grans aglomeracions urbanes, de diversos tipus: <ul style="list-style-type: none"> Àrea metropolitana: una gran ciutat i la zona urbana que l'envolta. Conurbació: unió de dues o més àrees metropolitanes. Megalòpolis: suma de varies conurbacions.
	JERARQUIA URBANA	<ul style="list-style-type: none"> És el nivell d'importància que té una ciutat. Segons aquesta jerarquia Diversos tipus de ciutats: <ul style="list-style-type: none"> Metròpolis globals: decisives en la política i l'economia mundials. Metròpolis mundials: seus de multinacionals, gran oferta cultural... Metròpolis nacionals: capitals d'Estat (diverses funcions i serveis). Centres regionals i comarcals: influència en els pobles del voltant.
UN MÓN DE GRANS CIUTATS	GRANS CIUTATS AL MÓN ACTUAL	<ul style="list-style-type: none"> Les grans ciutats del món es caracteritzen per: <ul style="list-style-type: none"> Ser grans aglomeracions urbanes que van creixent. Mantenir moltes desigualtats internes (= barris molt diferents) Tenir alts nivells de desenvolupament. Ser competitives entre elles en un context mundial.
	CIUTATS DELS PAÏSOS DESENVOLUPATS	<ul style="list-style-type: none"> CIUTATS DELS PAÏSOS EN VIES DE DESENVOLUPAMENT Probleemàtica: <ul style="list-style-type: none"> Ciutats enormes i molt denses. Creixement desordenat. Dèficit d'infraestructures i equipaments. Desequilibris socials entre els seus residents. Gran diferència entre les ciutats d'un mateix país, mal comunicades entre elles.

LA CIUTAT I EL MÓN URBÀ (2/2)

	LA CIUTAT, UN ECOSISTEMA HUMÀ	<ul style="list-style-type: none"> • Una ciutat es pot entendre com un ecosistema perquè: <ul style="list-style-type: none"> – La ciutat és dinàmica: neix, creix i evoluciona. – Té entrades (inputs) de persones, aliments, aigua, matèries primeres, energia... i sortides (outputs) de persones, productes, residus...
LA CIUTAT EUROPEA AL LLARG DEL TEMPS	CIUTATS PREINDUSTRIALS	<ul style="list-style-type: none"> • Eren nuclis aïllats, escassament connectats, però eren centres de poder econòmic, polític i/o religiós: <ul style="list-style-type: none"> – La ciutat antiga té origen en les colonitzacions gregues i en la conquesta romana. De les urbs romanes destaquen el seu pla ortogonal i les seves infraestructures. – La ciutat medieval, de mida petita i emmurallada per a la seva defensa i seguretat, tenia carrers estrets i un traçat irregular. – La ciutat moderna començava a tenir una planificació ordenada i edificis públics i privats importants. Les capitals dels Estats van començar a destacar.
	CIUTATS INDUSTRIALS	<ul style="list-style-type: none"> • Sorgeixen amb la industrialització (segle XIX). <ul style="list-style-type: none"> – Les activitats industrials suposen la construcció de grans edificis: les fàbriques. – Les fàbriques s'instal·len als nuclis urbans i transformen totalment el paisatge. – La població de les ciutats va augmentar amb rapidesa, per l'arribada massiva de treballadors des de zones rurals buscant feina i millors condicions de vida. – El creixement accelerat comporta la destrucció de les muralles i explica la construcció dels eixamples.
	CIUTATS POSTINDUSTRIALS	<ul style="list-style-type: none"> • Sorgeixen a finals del segle XX. <ul style="list-style-type: none"> – Les indústries van expandir-se, des de l'interior de la ciutat cap a emplaçaments perifèrics, com els polígons industrials, cap a llocs millor comunicats, o les van traslladar a països amb mà d'obra barata. – Les persones, les activitats i els equipaments ocupen un territori molt més extens que el d'una sola ciutat, sorgint així les àrees o regions metropolitanes.
L'ESPÀI URBÀ A ESPANYA	JERARQUIA DE CIUTATS A ESPANYA	<ul style="list-style-type: none"> • Jerarquia de ciutats, d'acord amb els seus habitants, les funcions que fan i l'extensió de la seva àrea d'influència: <ul style="list-style-type: none"> – Metròpolis nacionals (Madrid i Barcelona): influència nacional i internacional. – Metròpolis regionals: entre 500000 i 1500000 habitants. – Metròpolis subregionals: entre 200000 i 500000 habitants. – Centres subregionals: entre 50000 i 200000 habitants. – Capitals comarcals: entre 10000 i 50000 habitants.
	EIXOS DEL SISTEMA URBÀ ESPANYOL	<ul style="list-style-type: none"> • Els eixos de desenvolupament urbà relacionen les seves activitats a través de xarxes de transport. <ul style="list-style-type: none"> – A Espanya són cinc: eix mediterrani, eix cantàbric, eix de la vall de l'Ebre, eix atlàntic i eix andalus.
EL FET URBÀ A CATALUNYA	EVOLUCIÓ RECENT DEL POBLAMENT URBÀ	<ul style="list-style-type: none"> • El creixement del poblament urbà a Catalunya està marcat pels processos d'industrialització i l'arribada d'immigrants: <ul style="list-style-type: none"> – A mitjan segle XIX pels immigrants que arribaven del camp per treballar. Va originar falta d'habitatges i d'equipaments; es van projectar plans d'eixample per organitzar l'expansió. – Entre 1950 i 1975, pels molts immigrants de la resta de l'Estat. Va provocar un creixement molt gran i força caòtic.
	BARCELONA I EL SISTEMA URBÀ CATALÀ	<ul style="list-style-type: none"> • El sistema urbà català està dominat per Barcelona i el seu entorn. <ul style="list-style-type: none"> – Barcelona és una metròpoli nacional i regional, i també té un paper important en el sistema mundial i en l'arc mediterrani. – Des de mitjan segle XX Barcelona s'estengué més enllà del seu municipi fins a constituir una conurbació o contínuum urbà amb altres localitats veïnes (Àrea Metropolitana de Barcelona), tot i que la seva influència és més àmplia (Regió Metropolitana de Barcelona). • A Catalunya també hi ha altres nuclis importants: les tres capitals provincials i les capitals de comarca.